

Сумський обласний інститут післядипломної
педагогічної освіти
Управління освіти Шосткинської міської ради
Комунальна організація (установа, заклад)
Шосткинський дошкільний навчальний заклад
(ясла-садок) № 9 «Десняночка»

АДАПТОВАНА ПРОГРАМА

ГУРТКА

«ЖАЙВІР»

(ДЛЯ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ)

Досвід роботи

музичного керівника
дошкільного закладу освіти
№ 9 «Десняночка»
м. Шостка Сумської області
**Марченко Олени
Іванівни**

Шостка - 2018

Схвалена рішенням ради методичного кабінету Шосткинського управління освіти від **01.11. 2018** р., протокол № 5

Складена музичним керівником ЗДО № 9 «Десняночка» **Марченко О.І.**

Рецензенти:

Васильєва Н.А. – вихователь-методист ЗДО № 9

Коновалова Н.В. – методист методкабінету управління освіти

Адаптована програма гуртка «*Жайвір*» для дітей старшого дошкільного віку

Програма є доробком з досвіду роботи керівника гуртка «Жайвір» - музичного керівника закладу *Марченко О.І.*

Програма направлена на розвиток у дітей національної свідомості, любові до музичного фольклору, вміння отримувати емоційне задоволення від його виконання, розвитку інтелектуально і творчо розвиненої особистості дитини.

Зміст

1. Вступ	4
2. Пояснювальна записка	5
3. Мета та завдання	7
<i>3.1. Мета програми.....</i>	<i>7</i>
<i>3.2. Завдання програми.....</i>	<i>7</i>
4. Очікувані результати.....	8
5. Зміст програми	9
<i>5.1. Орієнтовний розподіл тем на рік.....</i>	<i>9</i>
6. Основні показники компетенції дітей.....	12
6. Використана література.....	13

1. Вступ

Музичне виховання – широке багатогранне поняття. Воно включає, за визначенням професора **Н. Ветлугіної**, *«цілеспрямований і організований вплив на дітей у процесі передачі їм досвіду музичної діяльності»*.

«Основою музичної культури нації та музичної освіти є народна музика, пісня, які через доступність мови та простоту форми передають дітям високі культурні і мистецькі цінності», - **О. Ростовський**.

Музичне виховання дітей починається з перших музичних вражень. Найбільш цікавим, простим і доступним музичним матеріалом для дитячого сприймання від народження до шести років є дитячий музичний фольклор.

Суть дитячого музичного фольклору – у спрощенні форми його змісту, через утішки, колисанки, забавлянки, дитячі пісеньки, казки, гумор дати дитині перші відомості про суспільні цінності, ознайомити з культурою свого народу, гармонійно розвивати особистість. *«Музика - уява - фантазія - казка - творчість - така стежка, ідучи якою дитина розвиває свої духовні сили»*, - сказав видатний педагог **В. Сухомлинський**.

Це питання є на сьогодні актуальним. В Законі України *«Про дошкільну освіту»* (стаття 7.) сказано, що завданням дошкільної освіти є виховання у дітей любові до України, шанобливого ставлення до родини, поваги до народних традицій і звичаїв, державної та рідної мови, національних цінностей українського народу. У Базовому компоненті дошкільної освіти зазначено, що дитина виявляє власне ціннісне ставлення до українських мистецьких традицій, фольклору.

Музичний керівник має сам визначити зміст занять, які будуть мати суттєвий вплив на музично-естетичну сферу дитини та створити умови для творчого самовираження дитини. З огляду на це актуальним і своєчасним є запровадження програми фольклорного гуртка для дітей старшого дошкільного віку.

2. Пояснювальна записка

Фольклор – невід’ємна складова національної культури. Яка в концентрованій формі подає одночасно народну філософію, етику й естетику, створюючи неповторний національний образ світу.

Для повноцінного розвитку дітям потрібна музика в усіх її проявах, що для них є ефективним пізнанням життя. Саме логічно і структурно організована музика пісенно-ігрового дитячого фольклору впливає на емоційну сферу і є енергетичною базою розуму.

Програмою гуртка передбачено використання музично-поетичного фольклору – вокального (*пісенного*), інструментального, вокально-інструментального, музично-танцювального. Підвищенню інтересу дітей до змісту заняття сприяють ігрові творчі ситуації. Ефективність створення творчої ситуації на заняттях, а також формування музичних здібностей дітей багато в чому залежить від керівника гуртка, його вміння використовувати силу педагогічного впливу, обрання форм спілкування. Тому під час занять гуртка доречно використовувати елементи музичної логоритміки, що сприяє легкому навчанню, соціалізації, а також виправленню мовленнєвих порушень у дітей.

Адаптована програма «*Жайвір*» розроблена відповідно до *Базового компонента дошкільної освіти (нової редакції)*, на основі змісту освітньої лінії «*Дитина у світі культури*» (блок «*Світ мистецтва*»), де чітко визначено мету: «формування почуття краси в її різних проявах, розвиток творчих здібностей, ціннісного ставлення до світу мистецтва...» і запропонована для гурткової роботи з дітьми п'ятого і шостого років життя в дошкільному навчальному закладі.

Фольклорний гурток «*Жайвір*» є додатковою організаційною формою освітнього процесу і має художнє-естетичне спрямування.

Робота гуртка будується за авторською програмою, яка складена на основі власного доробку. Кожне заняття складається з теоретичної та практичної частини. Кожна частина має своє завдання, форму проведення, відповідний музично-ігровий фольклорний матеріал.

Дана програма спрямована на розвиток у дітей вокальних даних, творчих здібностей, виконавської майстерності.

Зміст програми відповідає дидактичним принципам:

- відповідність завданням освіти і виховання дітей дошкільного віку;
- збереження фізичного та психічного здоров'я дітей,
- науковість;
- доступність;
- послідовність;
- гуманність;

- відповідність навчального матеріалу рівню анатомо-фізіологічного та психічного розвитку дітей;
- єдності навчально-пізнавальної та творчої діяльності;
- особистісно-орієнтований підхід;
- повага і любов до кожної дитини;
- урахування індивідуальних особливостей дітей;
- активність особистості (*теоретичні знання закріплюються в практичній діяльності*).

Актуальність програми визначається тим, що гурткові заняття сприяють активному творчому самовираженню дітей, всебічному розвитку творчості та інтелекту дитини. Але насамперед — це радість дії, що формує безмежну творчість, породжує красу, веде до істини, гармонії, мрії.

На гурткових заняттях діти повинні бути вдягнені у легку, естетичну та зручну для співу та рухових вправ форму одягу. Заняття мають відбуватися у світлому, добре провітреному приміщенні.

Для того, щоб навчити дітей правильно співати потрібно дотримання наступних умов:

- ігровий характер занять і вправ;
- доступний і цікавий пісенний, ігровий, танцювальний репертуар, який діти будуть з задоволенням виконувати не тільки на заняттях і розвагах, але і вдома, на вулиці, в гостях;
- атрибути для занять (*атрибути до свят, народні музичні інструменти*);
- звуковідтворююча апаратура (*аудіомагнітофон, мікрофон, касети і CD-диски - чисті і з записами музичного матеріалу*).

Діяльність гуртка направлена на становлення у дітей таких базових якостей особистості, як: відповідальність, самостійність, працелюбність, креативність.

Заняття у вокальному гуртку «Жайвір» проводяться з жовтня по травень, 15 занять на рік, 16-те - звіт.

Основна форма роботи з дітьми - заняття тривалістю до 25-30 хвилин, які проводяться два рази на місяць в II половину дня, з оптимальною кількістю дітей - 12 осіб.

Обов'язковою формою навчання є звіти, які плануються у формі проведення народних свят, розваг та концертів. На них запрошується батьки, адміністрація закладу дошкільної освіти.

3. Мета та завдання

3.1. Мета програми:

- 1) прищеплення дітям інтересу до українського дитячого музичного фольклору, музично-ігрового матеріалу;
- 2) формування вмінь практично використовувати здобуті знання під час проведення народних свят та розваг;
- 3) розвиток музично-естетичних здібностей та творчої активності дітей.

3.2. Завдання програми:

- розширювати знання дітей про народні свята;
- ознайомлювати дітей з циклами народних свят;
- вчити впізнавати знайомі твори за вступом та окремими частинами;
- залучати до імпровізації кінцівок народних пісень;
- закріплювати вміння визначати емоційний зміст, характер музичних творів;
- розвивати:
 - основи музичної культури,
 - музичний слух дітей, чистоту інтонацій,
 - навички співу,
 - логічне мислення та подолання мовленнєвих труднощів у дітей засобами логоритміки,
 - вміння радіти успіхам;
- формувати у дітей:
 - здатність уважно слухати та сприймати кращі зразки українського фольклору,
 - відчуття ансамблю, навички співацької установки,
 - вміння узгоджувати рухи зі співом, грою на дитячих музичних інструментах;
- виховувати у дітей почуття любові до України, шанобливе ставлення до історії свого народу.

4. Очікувані результати:

- набуті знання про народні свята;
- збагачений емоційно-чуттєвий досвід;
- сформована пізнавальна компетентність дітей завдяки впровадженню пісенно-ігрового дитячого фольклору;
- сформовані музично-естетичні здібності, вміння діяти у колективі, допомагати одне одному, позитивні форми поведінки та спілкування;
- розвинений художній смак дитини;
- покращились: робота всіх органів та систем, мовлення дітей завдяки використанню елементів логоритміки.

5. Зміст програми

Кожен з виділених розділів змісту окреслює оптимальний обсяг матеріалу для опрацювання з дітьми впродовж одного навчального року.

Педагог, плануючи систему занять на навчальний рік, може самостійно визначати послідовність тем, доповнювати чи змінювати запропоновану програмою тематику, мету і матеріал до неї.

Останній компонент програми - «Основні показники компетентності дітей» - характеристика основних компетенцій дітей, сформованих під час проведення занять гуртка.

Орієнтовний розподіл тем на рік

ЖОВТЕНЬ:

1. Ознайомлення із змістом роботи гуртка, атрибутами до свят. Розгляд ілюстрацій з народними святами. Слухання народних пісень у виконанні музичного керівника. Гра «Ой, Василю, товаришу». Правила техніки безпеки.
2. Ознайомлення з колисковою піснею. Слухання пісні «Спи, моя дитино» (фонограма). Розучування пісні «Котику-сіренький». Гра «Ой, Василю, товаришу».

ЛИСТОПАД:

1. Ознайомлення з українськими народними інструментами. Слухання «Ой, лопнув обруч» у виконанні оркестру народних інструментів. Робота

над піснею «Котику-сіренький». Розучування гри-хороводу «Ой, на горі жито».

2. Розучування укр. нар. мелодії «Ой, лопнув обруч» на музичних інструментах. Ознайомлення та розучування пісні «Ішов Миколай лужком-бережком». Гра-хоровод «Ой, на горі жито» (логоритміка).

ГРУДЕНЬ:

1. Звичаї, традиції, обряди зимового циклу (Свято Миколая, Різдво). Слухання пісні «Всім пора колядувати». Робота над піснею «Ішов Миколай лужком-бережком». Гра на музичних інструментах «Ой, лопнув обруч». Ознайомлення з грою «Коза» (логоритміка).

2. Ознайомлення з колядками та щедрівками, «Ой, сивая та і зозуленька». Розучування пісні «Всім пора колядувати». Виразне виконання «Ой, лопнув обруч». Гра «Коза» (логоритміка).

Розвага «Святий Миколай, до дітей завітай!»

СІЧЕНЬ:

1. Ознайомлення з українським народним таночком «Метелиця». Слухання пісні «Добрий вечір тобі, пане господарю!». Спів пісень «Ой, сивая та і зозуленька». Гра на музичних інструментах уривка пісні «Всім пора колядувати». Гра в сніжки (логоритміка).

2. Різдвяне свято «З Різдвом Христовим, добрі люди».

ЛЮТИЙ:

1. Звичаї, традиції, обряди весняного циклу (Стрітення, Пасхальні свята). Слухання пісні «Благослови, мати, весну зустрічати». Розучування пісні «Ой, минула вже зима». Танок «Метелиця». Гра в сніжки (логоритміка).

Розвага «Стрітення».

2. Ознайомлення з піснею «Щебетала пташечка». Робота над піснею «Ой, минула вже зима». Гра на музичних інструментах уривка пісні. Розучування таночка «Коломийка».

БЕРЕЗЕНЬ:

1. Ознайомлення та розучування пісні «Подояночка». Слухання пісні «Весняночка-паняночка». Робота над таночком «Коломийка». Розучування гри «Квач».
2. Слухання пісні «Ой, гарна я, як горлиця». Робота над піснею «Подояночка». Розучування «Кривий танок».

КВІТЕНЬ:

1. Ознайомлення та розучування пісні «Писанка». Хоровод-гра «Подояночка». Гра на музичних інструментах «Коломийка». Робота над танком «Кривий танок». Гра «Квач».
2. Ознайомлення та розучування пісні «Розмалюю писанку». Робота над піснею «Писанка». Виразне виконання «Кривий танок». Гра «Чия крашанка далі покотиться».

Розвага «Пригоди писанки».

ТРАВЕНЬ:

1. Звичаї, традиції, обряди літнього циклу. Слухання пісень: «Кругом Мариноньки ходили дівоньки». Розучування пісні «Ой, літечко теплесеньке». Гра на музичних інструментах уривків знайомих пісень. Гра «Голуб».
2. Закріплення знань дітей про народні свята, виконання пісень та таночків за бажанням дітей.
3. Звіт-концерт гуртка «Даруємо радість всім!»

6. Основні показники компетенції дітей

1. Виявляють емоційну чутливість до пісенно-ігрового дитячого фольклору, прагнення його співати та слухати.
2. Виявляють музикальність, уміння передавати настрій та почуття через пісенну та танцювальну творчість.
3. Співають емоційно, виразно природним голосом.
4. Виявляють активність у музично-естетичній атмосфері розваг і свят.
5. Творчо співпрацюють з дорослими заради спільного успіху.
6. Радіють власним музичним успіхам.

7. Використана література:

1. Базовий компонент дошкільної освіти (*нова редакція*)/Науковий керівник: А. М. Богущ, дійсний член НАПН України, проф., д-р пед. наук. — К.: Видавництво, 2012. – 26 с.
2. Ветлугина Н.А. Музыкальное воспитание в детском саду.- М.: Просвещение, 1981.
3. Закон України «Про дошкільну освіту» (зі змінами). – К., 2000.
4. Програмно-методичне забезпечення гурткової роботи//рекомендації СОППО щодо порядку розроблення програм для дошкільних навчальних закладів/інформаційно-методичний бюлетень. – Ш.: дошкільна освіта. - №5. – 2012.
5. Пісні, ігри, танці, вірші й загадки для дітей дошкільного віку//Журнал «Українське дошкілля». - Київ: «Музична Україна», 1993.
6. Садовенко С.І. Розвиток музичних здібностей засобами українського фольклору, - Київ: «Шкільний світ», 2008.
7. Садовенко С.І. Ти, малий, скажи малому.... Музична логоритміка/бібліотека «Шкільного світу». – К, 2013.